

Ekonomiutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om marknadskontrollen av vissa produkter

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om marknadskontrollen av vissa produkter (RP 40/2016 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av

- grundlagsutskottet GrUU 36/2016 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- handelsråd Tomi Lounema, arbets- och näringsministeriet
- äldre regeringssekreterare Pauliina Kanerva, arbets- och näringsministeriet
- tullöverinspektör Anne Pullinen, Tullen
- direktör Tuiri Kerttula, Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes).

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att det stiftas en lag om marknadskontrollen av vissa produkter. Lagen avses vara horisontell och dess tillämpningsområde har begränsats till vissa produktgrupper som omfattas av specialbestämmelser. Genom lagen ersätts bestämmelserna om marknadskontroll i den nuvarande sektorspecifika produktlagstiftningen.

Genom den nya lagen skapas allmänna och enhetliga lagstiftningsramar för marknadskontrollen inom vissa produktsektorer samt skapas klarhet i och preciseras bestämmelserna om myndigheternas åtgärder vid den yttre gränskontrollen. I produktlagstiftningen i fråga hänvisas till dessa horisontella bestämmelser, vilket gör strukturen hos och innehållet i de produktspecifika bestämmelserna enklare. Samtidigt förenhetligas myndigheternas tillsynsförfaranden inom de produktsektorer som omfattas av lagens tillämpningsområde med målet att säkerställa att genomförandet av EU:s produktlagstiftning övervakas effektivt och systematiskt.

Betänkande EkUB 19/2016 rd

Genom den föreslagna horisontella lagen genomförs sex produktdirektiv som innehåller långt harmoniserade bestämmelser om marknadskontroll, kontroll vid de yttre gränserna och om skyddsåtgärder. Direktiven omfattar följande produktgrupper: utrustning för användning i explosionsfarliga omgivningar, vågar, mätinstrument, explosiva varor för civilt bruk, hissar, säkerhetskomponenter till hissar och pyrotekniska artiklar.

Lagen föreslås innehålla de viktigaste bestämmelserna om behöriga myndigheter inom de produktsektorer som omfattas av lagens tillämpningsområde. Säkerhets- och kemikalieverket är den marknadskontrollmyndighet och Tullen den myndighet för yttre gränskontroll som avses i lagen.

Genomförandet av Europeiska unionens produktdirektiv förutsätter att direktiven ska genomföras huvudsakligen från och med den 20 april 2016. Lämmandet av regeringspropositionen har fördröjts, varför lagens ikraftträdande kan bli litet försenat jämfört med den tidpunkt då tillämpningen av direktiven börjar. Målet är att den föreslagna lagen ska träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har godkänts och blivit stadfäst, för att införlivandet av produktdirektiven med den nationella lagstiftningen kan säkerställas.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Propositionens utgångspunkter. Regeringen föreslår att det stiftas en allmän lag om marknadskontrollen av vissa produkter. Den föreslagna horisontella marknadskontrolllagen baserar sig på den genomgripande översynen av unionslagstiftningen om produktsäkerhet. Syftet med lagen är att skapa enhetliga lagstiftningsramar för marknadskontrollen och för myndigheternas åtgärder vid den yttre gränskontrollen. Lagen ersätter bestämmelserna om marknadskontroll i den nuvarande sektorspecifika produktlagstiftningen. Genom den nya lagstiftningsstrukturen hänvisar de sektorvisa lagarna till de horisontella bestämmelserna i den nya lagen, i stället för att tillsynsbestämmelserna upprepas i varje sektorspecifik lag.

Utskottet menar att systematiken är lyckad och gör den produktvisa regleringen lättare samtidigt som den harmoniserar myndigheternas kontrollförfaranden och säkerställer att genomförandet av EU:s produktlagstiftning övervakas effektivt och konsekvent.

Det huvudsakliga innehållet. Lagförslaget innehåller bestämmelser om behöriga myndigheter och om formerna för samarbetet mellan dem samt bestämmelser om att marknadskontrollen ska vara planmässig och utgå från riskbedömningar. Utskottet omfattar propositionsmotivens bedömning att de föreslagna normerna leder till en mer ändamålsenlig användning av myndigheternas resurser och ger ökad transparens i kontrollverksamheten.

Den föreslagna lagen har en nära anknytning till ikraftträdandet av fyra andra lagförslag som behandlats av ekonomiutskottet (EkUB 4/2016 rd — RP 23/2016 rd, EkUB 5/2016 rd — RP 19/2016 rd, EkUB 7/2016 rd — RP 20/2016 rd och EkUB 8/2016 rd — RP 30/2016 rd) och med två lagförslag som ännu behandlas av utskottet (RP 116/2016 rd och RP 117/2016 rd). Den föreslagna lagen kan inte tillämpas självständigt utan sektorspecifik lagstiftning. Vice versa kan inte heller de sektorspecifika lagarna tillämpas utan horisontella lagar.

Betänkande EkUB 19/2016 rd

Grundlagsutskottets utlåtande. Enligt grundlagsutskottet (GrUU 36/2016 rd — RP 40/2016 rd) kan propositionens lagförslag behandlas i vanlig lagstiftningsordning, men bara om utskottets konstitutionella anmärkningar beaktas på behörigt sätt.

Grundlagsutskottet fäster i sitt utlåtande uppmärksamhet vid de befogenheter som lagförslaget ger myndigheterna.

Med tanke på kravet att begränsningar av de grundläggande fri- och rättigheterna ska vara exakta och noga avgränsade är det ett problem att villkoren för myndigheternas befogenheter inte entydigt framgår av den föreslagna lagen utan delvis bestäms utifrån de andra lagar som anges i 1 § 1 mom. Också den rätt att ta produkter för undersökning som avses i 10 § i lagförslaget anknyter till myndigheternas befogenheter. Ekonomiutskottet föreslår att bestämmelserna om myndigheternas befogenheter ändras på det sätt som närmare sägs i detaljmotiven nedan.

Grundlagsutskottet fäster uppmärksamhet vid vilka andra allmänna intressen än de i lagen särskilt angivna riskerna för människors hälsa, säkerhet eller egendom eller miljön som kan berättiga marknadskontrollmyndigheten att meddela förbud och förelägganden enligt lagen. För att säkerställa att produktdirektivet genomförs nationellt på korrekt sätt anser ekonomiutskottet det motiverat hålla kvar lagförslagens ordalydelse "... eller för andra allmänna intressen som avses i 1 § 1 mom." i den form den har i propositionen. I fråga om användningen av kontrollmetoder tar EU-lagstiftningen utöver de andra intressen som bör skyddas även upp andra allmänna intressen, om vilka det bestäms i de enskilda produktdirektiven. Det finns därför anledning att i 1 § konstatera att utöver de nämnda intressen som skyddas kan också andra allmänna intressen kräva att kontrollåtgärder vidtas. I linje med direktivets systematik föreskrivs det om dessa allmänna intressen i de sektorspecifika lagarna. Utskottet preciserar att andra allmänna intressen i detta sammanhang betyder ekonomisk ställning eller säkerhet.

Angående myndigheternas befogenheter måste man beakta att den föreslagna lagen ställer upp strikta krav för användning av strängare tillsynsmetoder. I 23 och 24 § i lagförslaget är användningen av kontrollåtgärd kopplad till att det föreligger risk för människors hälsa eller säkerhet. Det kan förväntas avgränsa när de kontrollåtgärder som avses i lagförslaget får användas.

Föreläggandet om förstöring enligt 25 § är avsett för extraordinära situationer och får bara tillämpas i sista hand. Ordalydelsen i bestämmelsen om föreläggande av förstöring är avsedd att ge marknadskontrollmyndigheten befogenhet att besluta om jämkning av innehållet i ett föreläggande, om det anses ändamålsenligt och inte äventyrar användarnas säkerhet. Om till exempel en råvaras skrotningsvärde kan tas till vara eller en produkts kravenliga och säkra delar användas, får myndigheten enligt lagförslaget beakta detta när den överväger sitt föreläggande.

DETALJMOTIVERING

1 §. Tillämpningsområde. I paragrafen föreskrivs om lagens tillämpningsområde. På grund av tidsplanen för och de olika faserna i produktregleringsprojektet har den nu aktuella propositionen inte kunnat beakta förslaget till en ny lag om tryckbärande anordningar (RP 117/2016 rd) eller förslaget till en ny elsäkerhetslag (RP 116/2016 rd). De förslagen omfattas därför inte av det nu

Betänkande EkUB 19/2016 rd

aktuella lagförslagets tillämpningsområde. För konsekvensens skull föreslår ekonomiutskottet att paragrafen om tillämpningsområde kompletteras med en hänvisning till lagen om tryckbärande anordningar och elsäkerhetslagen. Det säkerställer genomförandet av kraven i direktivet om enkla tryckkärl (2014/29/EU), direktivet om tryckbärande anordningar (2014/68/EU), EMC-direktivet (2014/30/EU) och lågspänningsdirektivet (2014/35/EU).

10 §. Rätt att ta produkter för undersökning. Enligt 3 mom. ska marknadskontrollmyndigheten kunna ålägga den ekonomiska aktören att ersätta kostnaderna för anskaffning, testning och undersökning av en produkt, om det framgår att produkten inte överensstämmer med kraven. Ekonomiutskottet delar grundlagsutskottets uppfattning att kravet på att myndigheternas åtgärder ska vara proportionerliga uppfylls bättre om ersättningsskyldigheten villkoras med att bristen på överensstämmelse ska vara betydande.

Ekonomiutskottet föreslår att lagförslagets 10 § 3 mom. preciseras och får följande lydelse:

”Om produkten inte överensstämmer med kraven, *och bristen på överensstämmelse är betydande*, kan marknadskontrollmyndigheten ålägga den ekonomiska aktören att ersätta kostnaderna för anskaffning, testning och undersökning av produkten. Ersättningen är direkt utmättningsbar. Bestämmelser om indrivningen av avgiften finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).”

Det gäller situationer där marknadskontrollmyndigheten förelägger eller kommer att förelägga exempelvis förbud, tillbakadragande eller återkallelse, om inte företaget frivilligt vidtar de åtgärder myndigheten kräver. Också i situationer där kriteriet att bristen på överensstämmelse är betydande uppfylls men den ekonomiska aktören frivilligt vidtar de åtgärder myndigheten kräver är det motiverat att myndigheten kan fakturera den ekonomiska aktören för kostnaderna för anskaffning, testning och undersökning av produkten. Marknadskontrollen finansieras i princip genom statsbudgeten, men förslagets 10 § 3 mom. behövs ändå för att de kostnader som förorsakats av myndigheten för undersökning av produkten under vissa förutsättningar ska kunna krävas ut av den som ansvarar för produkten.

13 §. Rätt att lämna ut sekretessbelagda uppgifter. Grundlagsutskottet fäster i sitt utlåtande uppmärksamhet vid 13 § i lagförslaget, där det föreslås bestämmelser om myndighetens rätt att lämna ut sekretessbelagd information. Trots sekretessbestämmelserna får marknadskontrollmyndigheten till vissa andra myndigheter lämna ut information som den fått vid kontrollen och som gäller till exempel en enskilds personliga förhållanden, om utlämnandet av information är nödvändigt för att myndigheten ska kunna utföra sina uppgifter eller när myndigheterna i fråga utövar tillsyn enligt lag. Grundlagsutskottet har bedömt bestämmelser om myndigheternas rätt att få och skyldighet att lämna ut information med avseende på skyddet för privatlivet och personuppgifter i 10 § 1 mom. i grundlagen och då noterat bland annat vad och vem rätten att få information gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet.

Myndigheternas rätt att få och möjlighet att lämna ut uppgifter kan enligt grundlagsutskottet gälla "behövliga uppgifter" för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstift-

Betänkande EkUB 19/2016 rd

ningen ingå ett krav på att "uppgifterna är nödvändiga" för ett visst syfte (GrUU 17/2016 rd — RP 15/2016 rd, RP 58/2016 rd).

Eftersom den i propositionen föreslagna formuleringen av bestämmelsen inte alltigenom uppfyller grundlagsutskottets tolkningspraxis föreslår ekonomiutskottet att uttrycket preciseras så att det vid överlåtelse av uppgifter står klart att kravet på att uppgifterna är nödvändiga också gäller då de nämnda myndigheterna utövar tillsyn enligt lag. Ekonomiutskottet föreslår att lagförslaget 13 § 1 mom. 2 punkt ändras i den finska språkdräkten. Ändringen påverkar inte den svenska språkdräkten.

29 §. Sökande av ändring. I sitt utlåtande kommenterar grundlagsutskottet också 29 § 3 mom. i lagförslaget. Enligt bestämmelsen får ett tillfälligt förbud enligt 21 § som marknadskontrollmyndigheten har meddelat inte överklagas separat genom besvär. I 21 § föreskrivs det att förbudet på vissa villkor kan vara tillfälligt för den tid saken utreds. Det tillfälliga förbudet ska gälla tills marknadskontrollmyndigheten slutgiltigt avgör saken. Grundlagsutskottet konstaterar att även om marknadskontrollmyndigheten ska avgöra saken skyndsamt är det uppenbart att ett tillfälligt förbud kan orsaka avsevärda ekonomiska förluster. Således kan den ekonomiska aktören ha ett självständigt rättssäkerhetsintresse också i fråga om beslut om tillfälligt förbud. Enligt 21 § i grundlagen har var och en rätt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättsskipningsorgan. Besvärsförbudet måste därför strykas i lagförslaget. Alternativt kan det föreskrivas om en tillräckligt kort maximal längd för tillfälliga förbud.

Av de alternativ grundlagsutskottet lägger fram föreslår ekonomiutskottet att man väljer att stryka besvärsförbudet. Att i lagen fastställa en rimlig maximal längd faller sig problematiskt av flera skäl. Den tid en myndighet behöver för att göra den undersökning som behövs kan variera avsevärt, bland annat beroende på arten av den produkt som undersöks och de brister som förekommer i den eller på tillgången till nödvändiga testförhållanden. Om en maximal tidslängd föreskrivs på lagnivå kunde resultatet också bli att den tidslängden i praktiken blir den kortaste tid som åtgår för testningen.

En strykning av 3 mom. i lagförslaget innebär att beslut om ett tillfälligt förbud får överklagas hos förvaltningsdomstolen enligt huvudregeln i 1 mom. Enligt 4 mom. ska beslutet iakttas trots att det överklagats, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat. I praktiken har tillfälliga förbud sällan utnyttjats i marknadskontrollen. Ett tillfälligt förbud kan behövas om det finns starka misstankar om att en produkt strider mot kraven och det kan ta tid att utreda kravenligheten närmare genom en extern expert eller om det är sannolikt att den ekonomiska aktören gör sig av med produkten efter att ha fått kännedom om misstankarna om brister hos produkten.

Till följd av strykningen av 3 mom. blir det föreslagna 4 mom. nytt 3 mom.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottets förslag till beslut:

Betänkande EkUB 19/2016 rd

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 40/2016 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

Lag

om marknadskontrollen av vissa produkter

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på marknadskontrollen av de produkter som omfattas av tillämpningsområdet för hiss säkerhetslagen (x/2016), lagen om mätinstrument (707/2011), lagen om pyrotekniska artiklars överensstämmelse med kraven (180/2015), lagen om överensstämmelse med kraven för utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för användning i explosionsfarliga omgivningar (/2016), **lagen om tryckbärande anordningar (/2016)**, **elsäkerhetslagen (/2016)** och lagen om explosiva varors överensstämmelse med kraven (x/2016), om inte något annat föreskrivs i de lagarna.

Lagen tillämpas dessutom på sådana åtgärder av kontrollmyndigheterna som gäller produkter som omfattas av tillämpningsområdet för de lagar som nämns i 1 mom. och som avses i artiklarna 27—29 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93, nedan *NLF-förordningen*, om inte något annat föreskrivs i de nämnda lagarna.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *tillhandahållande på marknaden* varje leverans av en produkt för distribution, förbrukning eller användning på unionsmarknaden i samband med affärsverksamhet, mot betalning eller kostnadsfritt,

Betänkande EkUB 19/2016 rd

2) *anmält organ* ett organ som utsetts av en av Europeiska unionens medlemsstater och som anmälts till Europeiska kommissionen och som är behörig att utföra bedömningar av överensstämmelse,

3) *marknadskontroll* den verksamhet enligt artikel 2.17 i NLF-förordningen som myndigheterna bedriver för att säkerställa att produkterna överensstämmer med kraven,

4) *tillbakadragande* åtgärder för att förhindra att en produkt i leveranskedjan tillhandahålls på marknaden,

5) *utsläppande på marknaden* tillhandahållande av en produkt för första gången på unionsmarknaden,

6) *återkallelse* varje åtgärd för att dra tillbaka en produkt som redan finns på marknaden eller hos slutanvändaren eller åtgärd för att få produkten att överensstämma med kraven,

7) *produkt som utgör en risk* produkt som kan inverka negativt på människors hälsa och säkerhet i allmänhet, och på den allmänna säkerheten samt på andra allmänna intressen i en omfattning som går utöver vad som anses rimligt och godtagbart under normala eller rimligen förutsebara användningsförhållanden för den berörda produkten, inklusive användningstid och, i förekommande fall, krav som gäller produktens ibruktagande, installation och behov av underhåll,

8) *riskbedömning* identifiering av verkningar samt bestämmande av riskernas omfattning och bedömning av deras betydelse,

9) *ekonomisk aktör* ekonomiska aktörer enligt de lagar som nämns i 1 § 1 mom.,

10) *yttre gränskontroll* kontroller som Tullen gör i de situationer som avses i artiklarna 27—29 i NLF-förordningen på produkter som släpps ut på Europeiska unionens marknad,

11) *produkt som inte överensstämmer med kraven* produkter som inte uppfyller de krav som anges för dem i de lagar som nämns i 1 § 1 mom.,

12) *allvarlig risk* sådana situationer som orsakar risker som kräver ett snabbt ingripande och snabb uppföljning, också i de fall där följdverkningarna inte är omedelbara.

2 kap.

Ordnande av tillsynen

3 §

Den högsta styrningen av tillsynen

Den högsta styrningen av tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna i denna lag handhas av arbets- och näringsministeriet.

4 §

Tillsynsmyndigheter

Säkerhets- och kemikalieverket är marknadskontrollmyndighet enligt denna lag.

Tullen är den myndighet som svarar för de yttre gränskontrollerna enligt artiklarna 27—29 i NLF-förordningen och som övervakar att exportförbudet enligt 23 § och åläggandet om förstöring enligt 25 § iakttas vid den yttre gränsen.

Betänkande EkUB 19/2016 rd

5 §

Samarbetsförfarandet vid kontrollen av produkter som förs in på unionens marknad

Bestämmelser om marknadskontrollmyndighetens och Tullens samarbetsförfarande och tidsfrister vid kontrollen av produkter som förs in på unionsmarknaden finns i artiklarna 27—29 i NLF-förordningen och nedan i denna lag.

6 §

Skötseln av uppgifter och uppgifternas prioritetsordning

Marknadskontrollmyndigheten ska sköta sina uppgifter på ett så effektivt och utifrån en riskbedömning så ändamålsenligt sätt som möjligt. Om omständigheterna det fordrar ska en prioritering av uppgifterna göras.

7 §

Kontrollplan

För marknadskontrollen av produkter som omfattas av tillämpningsområdet för de lagar som nämns i 1 § 1 mom. ska marknadskontrollmyndigheten göra upp en kontrollplan där bestämmelserna i artikel 18.5 i NLF-förordningen ska beaktas.

3 kap.

Tillsynsåtgärder

8 §

Myndighetens rätt att få information av ekonomiska aktörer

Marknadskontrollmyndigheten och Tullen har rätt att av en ekonomisk aktör få sådan information som är nödvändig för att utföra kontroller. Rätten att få information gäller även sådana upplysningar som är nödvändiga för tillsynen och som är sekretessbelagda på grund av att de gäller enskild affärsverksamhet eller yrkesutövning eller en enskild persons ekonomiska ställning eller hälsotillstånd eller annars är sekretessbelagda med stöd av lagen om offentlighet i myndigheters verksamhet (621/1999) när de innehas av en myndighet.

9 §

Rätt att företa inspektioner

Marknadskontrollmyndigheten och Tullen har med tanke på kontrollen rätt att få tillträde till alla lokaler där det bedrivs sådan verksamhet som avses i de lagar som nämns i 1 § 1 mom. eller

Betänkande EkUB 19/2016 rd

där det förvaras uppgifter som är betydelsefulla för kontrollen och utföra sådana inspektioner som behövs för kontrollen. Inspektioner får emellertid inte utföras i utrymmen som används för boende av permanent natur. Vid inspektionerna följs bestämmelserna i 39 § i förvaltningslagen (434/2003).

Om marknadskontrollmyndighetens rätt att utsträcka inspektionen till utrymmen som används för boende av permanent natur föreskrivs vid behov särskilt i de lagar som nämns i 1 § 1 mom.

10 §

Rätt att ta produkter för undersökning

Marknadskontrollmyndigheten och Tullen har rätt att ta produkter för undersökning, om det är nödvändigt för kontrollen av att produkterna överensstämmer med kraven. Vad som i denna paragraf föreskrivs om produkter tillämpas också på prover eller delar av dem som tas från produkterna.

Marknadskontrollmyndigheten ska på yrkande från en ekonomisk aktör ersätta en produkt som avses i 1 mom. enligt gängse pris, förutsatt att det inte framgår att produkten inte överensstämmer med kraven. Om Tullen tar ut avgift för tagande av prov för undersökning i enlighet med vad som föreskrivs särskilt, behöver marknadskontrollmyndigheten dock inte betala ersättning för provet.

Om produkten inte överensstämmer med kraven, **och bristen på överensstämmelse är betydande**, kan marknadskontrollmyndigheten ålägga den ekonomiska aktören att ersätta kostnaderna för anskaffning, testning och undersökning av produkten. Ersättningen är direkt utmättningsbar. Bestämmelser om indrivningen av avgiften finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

11 §

Rätt att få information av andra myndigheter och använda prover som tagits av andra

Marknadskontrollmyndigheten och Tullen har, oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av information, rätt att lämna ut information som är nödvändig för kontrollen till varandra och att av andra myndigheter få sådan information.

Marknadskontrollmyndigheten och Tullen har, oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållandet av information, rätt att använda prover eller produkter som inhämtats av någon annan för sådana undersökningar som behövs för kontrollen.

12 §

Rätt att få information av anmält organ

Marknadskontrollmyndigheten har, oberoende av sekretessbestämmelserna, rätt att av ett anmält organ få sådan information som är nödvändig för kontrollen.

Betänkande EkUB 19/2016 rd

13 §

Rätt att lämna ut sekretessbelagda uppgifter

Marknadskontrollmyndigheten får, oberoende av sekretessbestämmelserna, lämna ut sådan information som den fått vid kontrollen och som gäller en enskild persons eller en sammanslutnings ekonomiska ställning eller affärs- eller yrkeshemlighet eller en enskilds personliga förhållanden

1) till åklagaren för åtalsprövning och till polisen och andra förundersökningsmyndigheter för förebyggande eller utredning av brott,

2) till räddningsmyndigheterna samt till arbetarskydds-, miljöskydds-, konsumentskydds- och polismyndigheterna eller andra marknadskontrollmyndigheter som utövar tillsyn över produktlagstiftningen, om utlämnande av information är nödvändigt för att myndigheten ska kunna utföra sina uppgifter eller när dessa utövar tillsyn enligt lag,

3) till behöriga myndigheter i utlandet och till internationella organ, för fullgörande av förpliktelser som grundar sig på Europeiska unionens rättsakter eller internationella överenskommelser som är bindande för Finland.

14 §

Anlitande av utomstående experter

Marknadskontrollmyndigheten har rätt att anlita utomstående experter vid undersökning, testning och bedömning av en produkts överensstämmelse med kraven.

Utomstående experter får assistera marknadskontrollmyndigheten vid sådana inspektioner som avses i denna lag.

En utomstående expert ska ha sådan sakkännedom och kompetens som uppgifterna kräver.

På en utomstående expert tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när han eller hon utför uppgifter som avses i denna paragraf. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

15 §

Handräckning av polisen

Polisen är skyldig att ge marknadskontrollmyndigheten handräckning för tillsynen över efterlevnaden och verkställigheten av denna lag och de lagar som nämns i 1 § 1 mom.

Bestämmelser om handräckning av polisen finns i polislagen (872/2011).

16 §

Produkters överensstämmelse med kraven

En produkt anses överensstämma med kraven om den uppfyller de krav som anges i de lagar som nämns i 1 § 1 mom.

Betänkande EkUB 19/2016 rd

Trots att en produkt uppfyller de krav som anges i de lagar som avses i 1 mom., kan marknadskontrollmyndigheten meddela föreläggande eller förbud enligt 17—22 §, om det visar sig att produkten trots det utgör en allvarlig risk för människors hälsa, säkerhet och egendom samt miljön eller för andra allmänna intressen som avses i de lagar som nämns i 1 § 1 mom.

17 §

Åtgärdsföreläggande

Marknadskontrollmyndigheten kan förelägga en ekonomisk aktör att på det sätt som myndigheten bestämmer och inom en skälig tid som myndigheten sätter ut vidta korrigerande åtgärder för att se till att en produkt eller dokumentationen och informationen om produkten överensstämmer med kraven, om

1) produkten eller dokumentationen och informationen om produkten inte överensstämmer med kraven eller inte på begäran ges in till marknadskontrollmyndigheten,

2) produkten under normala eller rimligen förutsebara användningsförhållanden kan medföra risk för människors hälsa, säkerhet och egendom samt miljön eller för andra allmänna intressen som avses i de lagar som nämns i 1 § 1 mom.

18 §

Förbud

Marknadskontrollmyndigheten kan förbjuda en ekonomisk aktör att tillverka en produkt, släppa ut eller tillhandahålla den på marknaden eller på något annat sätt överlåta den, om

1) den ekonomiska aktören trots ett föreläggande enligt 17 § inte vidtar korrigerande åtgärder eller om ett föreläggande enligt 17 § inte kan anses vara tillräckligt eller

2) produkten eller dokumentationen och informationen om produkten inte överensstämmer med kraven eller inte på begäran ges in till marknadskontrollmyndigheten, eller om

3) produkten under normala eller rimligen förutsebara användningsförhållanden kan medföra risk för människors hälsa, säkerhet och egendom samt miljön eller för andra allmänna intressen som avses i de lagar som nämns i 1 § 1 mom.

Marknadskontrollmyndigheten kan utöver förbudet enligt 1 mom. dessutom förelägga den ekonomiska aktören att dra tillbaka produkten från marknaden samt bestämma om andra åtgärder som behövs för att begränsa tillhandahållandet av produkten på marknaden.

19 §

Återkallelse

Marknadskontrollmyndigheten kan förelägga en ekonomisk aktör att från marknaden och av slutanvändaren återta en produkt som medför risk för människors hälsa, säkerhet och egendom samt miljön eller för andra allmänna intressen som avses i de lagar som nämns i 1 § 1 mom. och i stället överlämna en motsvarande eller liknande produkt som överensstämmer med kraven eller att häva köpet om ett sådant föreläggande som avses i 17 § eller ett sådant förbud eller föreläggande som avses i 18 § inte är tillräckligt.

Betänkande EkUB 19/2016 rd

Om ett föreläggande enligt 17 § eller ett förbud enligt 18 § inte är tillräckligt och den bristande överensstämmelsen fortsätter trots föreläggandet eller förbudet kan ett föreläggande enligt 1 mom. meddelas också om dokumentationen och informationen om produkten inte överensstämmer med kraven eller inte på begäran ges in till marknadskontrollmyndigheten och bristerna är allvarliga.

Om det anses tillräckligt för att avvärja en risk som föranleds av en produkt som avses i 1 mom., kan marknadskontrollmyndigheten i stället för att återta en produkt som finns hos slutanvändaren förelägga den ekonomiska aktören att reparera eller låta reparera produkten så att den risk som föranleds av ett fel eller en brist i produktens konstruktion eller sammansättning eller av att osanna, vilseledande eller bristfälliga uppgifter lämnats om produkten avvärjs.

20 §

Bestämmelser som kompletterar förbudet och föreläggandena

En ekonomisk aktör ska inom en skälig tid som marknadskontrollmyndigheten bestämmer lämna myndigheten en redogörelse för hur ett sådant förbud eller föreläggande av myndigheten som avses i 17—19 § eller 21—25 § punkten har fullföljts.

Marknadskontrollmyndigheten kan ålägga en ekonomisk aktör att säkerställa att nödvändiga åtgärder till följd av myndighetens föreläggande eller förbud enligt 1 mom. vidtas också i fråga om de produkter som aktören släppt ut på marknaden eller tillhandahållit på marknaden i andra medlemsstater inom Europeiska unionen eller inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

21 §

Tillfälligt förbud

Om det är uppenbart att en produkt kan strida mot kraven eller att produkten under normala och rimliga förutsebara användningsförhållanden kan medföra risk för människors hälsa, säkerhet och egendom samt miljön eller för andra allmänna intressen som avses i de lagar som nämns i 1 § 1 mom., kan marknadskontrollmyndigheten besluta att ett förbud som meddelas enligt 18 § 1 mom. ska vara tillfälligt för den tid saken utreds.

Det tillfälliga förbudet gäller tills marknadskontrollmyndigheten avgör saken slutgiltigt. Marknadskontrollmyndigheten ska avgöra saken skyndsamt.

22 §

Informationsföreläggande

Om marknadskontrollmyndigheten har meddelat ett föreläggande eller förbud enligt 17—21 § eller 23—25 § eller om en produkt eller användningen av den är förknippad med risk för människors hälsa, säkerhet, och egendom samt miljön eller för andra allmänna intressen som avses i de lagar som nämns i 1 § 1 mom., får marknadskontrollmyndigheten ålägga verksamhetsutövaren att inom utsatt tid informera om saken på det sätt som myndigheten bestämmer. För att trygga användarnas säkerhet får marknadskontrollmyndigheten dessutom ålägga den ekonomiska aktören att ge slutanvändarna behövliga uppgifter och anvisningar.

Betänkande EkUB 19/2016 rd

Marknadskontrollmyndigheten får på den ekonomiska aktörens bekostnad informera om de omständigheter som avses i 1 mom., om aktören inte har iakttagit myndighetens informationsföreläggande eller om saken är brådskande och det är behövligt att informera om den på grund av risk för människors hälsa eller säkerhet.

23 §

Förbud mot export

Om en produkt inte överensstämmer med kraven och medför allvarlig risk för människors hälsa eller säkerhet, kan marknadskontrollmyndigheten förbjuda export av produkten eller transitering av produkten via Finland.

Marknadskontrollmyndigheten kan även besluta att ett förbud enligt 1 mom. ska vara tillfälligt tills saken har utretts, om det är uppenbart att produkten kan utgöra en omedelbar risk för människors hälsa eller säkerhet och risken inte kan avvärjas på något annat sätt. Det tillfälliga förbudet gäller tills marknadskontrollmyndigheten avgör saken slutgiltigt. Marknadskontrollmyndigheten ska avgöra saken skyndsamt.

24 §

Tvångsutförande

Om det är uppenbart att en produkt som inte överensstämmer med kraven medför en allvarlig risk för människors hälsa eller säkerhet och risken inte kan avvärjas på något annat sätt och aktören inte vidtar de åtgärder som myndigheten kräver, har marknadskontrollmyndigheten rätt att besluta att åtgärder som är nödvändiga för avvärjande av faran ska utföras på den ekonomiska aktörens bekostnad.

25 §

Föreläggande om förstöring

Om de förelägganden och förbud som avses i 17—23 § inte kan anses tillräckliga, får marknadskontrollmyndigheten bestämma att en produkt som en ekonomisk aktör eller Tullen har i sin besittning eller en produkt som lämnats tillbaka till den ekonomiska aktören med stöd av 19 §, ska förstöras eller, om detta inte anses ändamålsenligt, besluta om andra åtgärder beträffande produkten.

26 §

Marknadskontrollmyndighetens meddelande till anmälda organ

Marknadskontrollmyndigheten ska informera det behöriga anmälda organet om åtgärder som marknadskontrollmyndigheten riktat mot en ekonomisk aktör med anledning av en produkt som strider mot kraven.

Betänkande EkUB 19/2016 rd

4 kap.

Särskilda bestämmelser

27 §

Information till Europeiska kommissionen

Marknadskontrollmyndigheten ska utan dröjsmål informera Europeiska kommissionen och andra medlemsstater i Europeiska unionen och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet om ett beslut som den fattat med stöd av 16—19 §, om marknadskontrollmyndigheten anser att en produkts bristande överensstämmelse med kraven inte är begränsad endast till finskt territorium. I fråga om nationella åtgärder tillämpas i övrigt bestämmelserna om skyddsklausulförfaranden och det förfarande för skyddsåtgärder som föreskrivs i Europeiska unionens lagstiftning genom vilken villkoren för saluföring harmoniseras.

Dessutom ska bestämmelserna i lagen om underrättelser till Europeiska kommissionen om marknadskontrollen av vissa produkter som medför risk (1197/2009) om myndigheternas skyldighet att underrätta Europeiska kommissionen beaktas.

28 §

Vite och hot om tvångsutförande

Marknadskontrollmyndigheten får förena ett förbud eller föreläggande som den meddelat med stöd av denna lag med vite eller med hot om att den försummade åtgärden utförs på den försumliges bekostnad.

29 §

Sökande av ändring

Beslut som avses i denna lag får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas genom besvär endast, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Ändring i ett beslut som gäller föreläggande och utdömande av vite samt föreläggande och verkställighet av hot om tvångsutförande får dock sökas på det sätt som anges i viteslagen (1113/1990).

~~Ett tillfälligt förbud enligt 21 § som marknadskontrollmyndigheten har meddelat får inte överklagas separat genom besvär.~~

Ett beslut som marknadskontrollmyndigheten har fattat ska iakttas trots att det överklagats, om inte besvärmyndigheten beslutar något annat.

Betänkande EkUB 19/2016 rd

30 §

Grunderna för avgifter för Tullens prestationer och uttag av avgifter

I fråga om Tullens avgiftsbelagda offentligrättsliga prestationer gäller vad som föreskrivs om dem med stöd av lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

31 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagen tillämpas också på sådana produkter som har släppts ut på marknaden före lagens ikraftträdande och som får tillhandahållas på marknaden vid ikraftträdandet av de lagar som nämns i 1 § 1 mom.

De ärenden som hade inletts före ikraftträdandet av denna lag behandlas med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Helsingfors 4.10.2016

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Kaj Turunen saf
medlem Harry Harkimo saml
medlem Hannu Hoskonen cent
medlem Lauri Ihalainen sd
medlem Katri Kulmuni cent
medlem Eero Lehti saml
medlem Rami Lehto saf
medlem Markus Lohi cent
medlem Martti Mölsä saf
medlem Arto Pirttilahti cent
medlem Hanna Sarkkinen vänst
medlem Ville Skinnari sd
medlem Joakim Strand sv
medlem Antero Vartia gröna
ersättare Sari Essayah kd.

Sekreterare var

utskottsråd Teija Miller.